

Mala podjetja - velik potencial

Sodelovanje kot temelj odprte znanosti

Zadnjih nekaj let so osrednji cilji evropske politike raziskav in inovacij (1) odprte inovacije, (2) odprta znanost in (3) odprtost svetu. Na ta način se krepi in spodbujata inovacijska aktivnost in prenos znanja znotraj širših skupnosti tako v gospodarstvu kot tudi v akademski sferi. Podjetja lahko ostanejo osredotočena na svojo temeljno dejavnost, pri razvoju pa se povežejo z drugimi, zunanjimi partnerji in skupaj razvijejo novo rešitev, proizvod in/ali storitev. Krog sodelujočih pa se ne ustavi le pri drugih podjetjih, temveč v številnih primerih vključuje tudi raziskovalce iz akademskega okolja, akterje poslovnega ekosistema, kupce itd. Vzporedno s tem nastaja obsežna zakladnica podatkov, izobraževalnih vsebin, recenzij, publikacij in metodologij, do katerih lahko uporabniki dostopajo prosto (t.i. odprt dostop).

Na tem mestu velja poudariti vlogo **Industry Commons** (<https://industrycommons.net>), ki povezuje preko 7000 strokovnjakov iz celega sveta pri ustvarjanju novih in hibridnih rešitev in sistemov za preobrazbo industrijskega sektorja, spodbujanju industrijskega inoviranja, prenosu tehnologij v gospodarstvo, postavljanju novih standardov, podpori pri razvoju idej v prototipe za trg, obenem pa so aktivni tudi pri zaščiti intelektualne lastnine vseh v razvoju sodelujočih.

V preteklih letih delovanja so zasnovali koncept in metodologijo, usmerjeno k radikalnim inovacijam v povezavi z obstoječimi zmogljivostmi industrijskega sektorja. Pri tem so prišle v poštev predvsem izkušnje s področja umetne inteligence, 5G, verižnih blokov in interneta stvari. Za implementacijo in izvajanje metodologij skrbi krovna neprofitna organizacija Industry Commons Foundation iz Švedske, ki jo vodi Michela Magas, svetovalka Evropske komisije za področje inovacij. Organizacija hkrati skrbi za izpopolnjevanje veščin, interdisciplinarno izmenjavo in ustvarjanja znanja.

Eno ključnih stičnih točk delovanja Industry Commons lahko prepoznamo v sodelovanju različnih akterjev pri doseganju ciljev. Omenjeno velja tudi za Enterprise Europe Network, ki podjetjem, raziskovalnim in drugim organizacijam nudi podporo pri inovacijski dejavnosti in internacionalizaciji. Sodelovanje je rdeča nit tudi tokratnih prispevkov: o vzpostavljenih sodelovanjih med slovenskima in tujima podjetjema (1) za inovativni proizvod za lajšanje/odpravljanje bolečin in (2) za inovativno rešitev za škropljenje v kmetijstvu, sodelovanju med finančnimi institucijami pri vzpostavitvi platforme CEETT, možnostih vzpostavljanja sodelovanj na srečanju "Connect2Slovenia" in "Creative and urban regeneration days", v zaključku pa sledijo še aktualne informacije o koronavirusu.

Dr. Špela Stres, LLM, MBA
Vodja konzorcija EEN Slovenija

Robert Premk
Center za prenos tehnologij in inovacij
na Institutu "Jožef Stefan"

Inovativno slovensko podjetje do partnerjev na mednarodnem trgu s pomočjo Enterprise Europe Network

Slovensko zagonsko podjetje **Pravi um d. o. o.** se je slovenskemu in mednarodnemu prizorišču predstavilo z inovativno napravo Tobiar, namenjeno lajšanju in preprečevanju bolečin v zapestju, ramenih in vratu, ki lahko vodijo tudi do sindroma karpalnega kanala.

Ideja in prvi prototip za Tobiar segata v čas, ko se je sedanja direktorica podjetja, Maja Rajterič, ob pripravi magistrske naloge soočila s ponavljajočimi se bolečinami v zapestju in je po obisku zdravnice že kazalo, da bo morala prekiniti z delom. Z razvojem in uporabo naprave Tobiar so bolečine že zelo kmalu izginile, obenem pa je bilo ustanovljeno podjetje, ki se osredotoča na njen nadaljnji razvoj, proizvodnjo in trženje.

Tobiar na prvi pogled spominja na računalniško miško, a je ergonomsko oblikovan na način, da roka (zapestje) naravno počiva na njem med izvajanjem terapije, ki preko vibracij pospešuje prekrvavitev in regeneracijo celic. Posledično lajša bolečine in preprečuje zaostrovanje tovrstnih težav. Učinkovitost so poleg uporabnikov potrdile klinične študije, inovativnost pa izkazujejo prejete nagrade in priznanja na mednarodnih sejmih in razstavah.

Ustanovitev mikro podjetja prinaša številne izzive in najbolj izrazita sta bila v primeru podjetja **Pravi um d. o. o.** redno iskanje distributerjev in zunanjih sodelavcev. Po vzpostavljenem stiku s Centrom za prenos tehnologij in inovacij na Institutu "Jožef Stefan" so se seznanili s priložnostmi, ki jih nudi poslovna mreža Enterprise Europe Network na področju internacionalizacije in iskanja ustreznih poslovnih partnerjev. Že kmalu zatem je steklo prvo iskanje partnerjev preko objav profilov v podjetniški bazi, obenem pa tudi podpora pri udeležbi na dvostranskih srečanjih pod okriljem Enterprise Europe Network, izostale pa niso niti tematske delavnice s podjetniškimi vsebinami. Na podlagi dobrih izkušenj se je sodelovanje po več letih ohranilo vse do danes.

Tobiar – naprava za lajšanje preprečevanje bolečin v zapestju, ramenih in vratu (Foto: Pravi um d. o. o.)

V začetku leta 2021 so se v podjetju Pravi um d. o. o. odločili za iskanje proizvajalcev lesenega ohišja naprave v večjih količinah zaradi povečanega povpraševanja. Po začetni izmenjavi informacij je sledila priprava in objava profila, na katerega se je že v kratkem času odzvalo več proizvajalcev iz različnih koncev Evrope. S tem je podjetje obenem pridobilo informacijo o možnih cenovnih razponih na trgu v različnih državah. Po izmenjavi informacij s potencialnimi partnerji je na podlagi izdelanega vzorčnega ohišja kmalu sledila odločitev o izboru prvega dobavitelja.

Direktorica podjetja Maja Rajterič o izboru pravi: "Za zdaj smo se odločili za sodelovanje z bolgarskim podjetjem, ki zagotavlja kakovost po sprejemljivi ceni. To je še posebej pomembno v pogajanjih z distributerji. Glede na trenutna pogajanja z distributerji verjamemo, da bomo sklenili več poslov iz tega naslova in tako svoje poslovanje razširili širše znotraj Evropske unije."

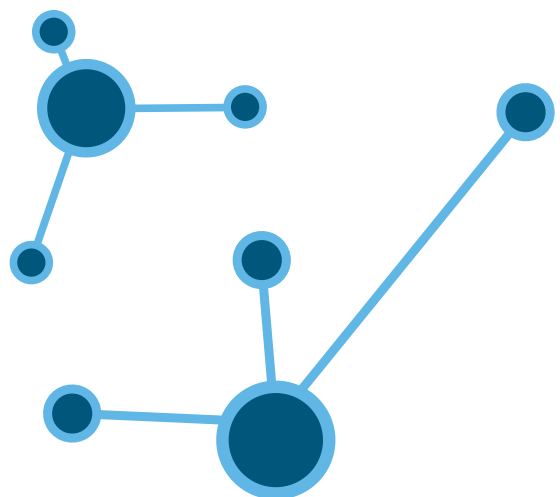

Načini uporabe inovativne naprave Tobiar (Foto: Pravi um d. o. o.)

S pomočjo Enterprise Europe Network je podjetje Pravi um d. o. o. uspešno našlo rešitev za izziv, s katerim se je soočalo pri iskanju partnerjev. Na ta način se lahko posvetijo nadaljnjemu razvoju in ostalim načrtanim poslovnim ciljem. O vtisih in dosedanjih izkušnjah s tovrstnim sodelovanjem največ povedo besede Maje Rajterič: "Našemu mlademu mikro podjetju sta Center za prenos tehnologij in inovacij na Institutu "Jožef Stefan" in Enterprise Europe Network v izredno pomoč pri globalizaciji."

Robert Premk

Center za prenos tehnologij in inovacij
na Institutu "Jožef Stefan"

Platforma CEETT za učinkovitejši prenos tehnologij v slovenska podjetja

V tujini pri povezovanju akademskega sveta z gospodarstvom pri prenosu tehnologij že vrsto let poznajo posebej zasnovane Proof-of-Concept sklade, ki omogočajo finančno podporo podjetjem in raziskovalnim organizacijam za umeščanje novih tehnologij na trg. Na ta način se dodatno spodbuja inovativnost podjetij, ki predstavlja eno izmed osrednjih točk delovanja Enterprise Europe Network.

Po večletnih prizadevanjih za uvedbo tovrstnega sklada tudi v Sloveniji, je bila s slavnostnim dogodkom 26. julija 2021 vzpostavljena platforma **CEETT (Central Eastern Europe Technology Transfer)**. S podpisom sporazuma med Evropskim investicijskim skladom (EIF), Hrvaško banko za obnovo in razvoj (HBOR) in SID banko bo za Slovenijo in Hrvaško na voljo vsaj 40 milijonov evrov finančnih sredstev, namenjenih financiranju raziskovalnih projektov, razvoja tehnologij in intelektualne lastnine.

Na ta način bo bistveno olajšana pot idej in projektov raziskovalcev in raziskovalnih institucij, ki bodo potencialno vodili do novih proizvodov in storitev z visoko dodano vrednostjo.

Na slovesnosti je **Tamara Perko**, predsednica uprave Hrvaške banke za obnovo in razvoj, opozorila na visoko tveganost investicij v razvoj patentov in novih rešitev, zaradi česar številni dragoceni patenti in tehnološke rešitve nikoli ne dosežejo komercializacije. Vloga razvojnih bank je v zapolnitvi te vrzeli ter povezovanje med znanostjo in podjetništvom.

V nagovoru udeležencem je **mag. Sibil Svilan**, predsednik uprave SID banke, poudaril odvisnost trajnostnega razvoja slovenskega gospodarstva in Slovenije od vlaganj v znanost, raziskave, razvoj, inovacije in v človeški kapital. Večletna prizadevanja SID banke na tem podro-

Generalni direktor Evropskega investicijskega sklada (EIF) Alain Godard, predsednik uprave SID banke Sibil Svilan in predsednica uprave Hrvaške banke za obnovo in razvoj (HBOR) Tamara Perko, so podpisali sporazum o vzpostavitvi regionalne platforme za prenos tehnologij (Central Eastern European Technology Transfer - CEETT platform), 26. 7. 2021 (Foto: Matej Kolaković, 2021)

čju se bodo s platformo CEETT le še nadgradila, obenem pa se bo sledilo cilju ponovne uvrstitve Slovenije med vodilne inovatorke.

Alain Godard, generalni direktor Evropskega investicijskega sklada, je izpostavil, da se s platformo CEETT piše finančna zgodovina v EU, Sloveniji in na Hrvaškem. Po njegovih besedah platforma predstavlja prvo dolgoročno rešitev za financiranje raziskovalnih projektov in zaščito intelektualne lastnine lokalnih univerz in raziskovalnih institucij ter financiranje prenosa tehnologij.

Natalija Stošicki, direktorica oddelka za naložbe in evropske programe pri SID banki je povedala, da je CEETT platforma zasnovana tako, da v kolikor se bo izkazalo, da je primernih projektov za financiranje več kot je razpoložljivih sredstev, lahko deležniki s sporazumom povečajo obseg sredstev platforme, upošteva seveda tudi tveganja, ki jih deležniki platforme s tem prevzemajo in si jih delijo.

Platforma CEETT po besedah vodje Centra za prenos tehnologij in inovacij na **Institutu "Jožef Stefan", dr. Špele Stres, LLM, MBA**, aktivno naslavlja in rešuje težave, s katerimi se v Sloveniji pri prenosu tehnologij vsakodnevno soočamo. Nudila bo financiranje v fazah TRL (Technology Readiness Level) 4-9 in s tem omogočala gladek prehod projektom iz raziskovalnega okolja na trg. Omogočala bo razvoj vizije za preboj, upravljanje portfelja in povezovanje z ekosistemi. S Proof-of-Concept skladi bo raziskovalcem omogočala čas za uskladitev ideje s potrebami trga, sprejem odločitve o raziskovalno-poslovni poti, urejanje razmerij intelektualne lastnine in sistema nagrajevanja za tiste, ki bodo nadaljevali z raziskovanjem na matičnih organizacijah, kot tudi za tiste, ki bodo stopali po podjetniški poti.

Dr. Špela Stres, Center za prenos tehnologij in inovacij na Institutu "Jožef Stefan", govor ob podpisu sporazuma o vzpostavitvi platforme CEETT, 26. 7. 2021 (Foto: Matej Kolakovič, 2021)

Vzpostavitev platforme CEETT predstavlja za Slovenijo izjemno pomemben dogodek za področje prenosa tehnologij. Dosežki raziskovalnega dela bodo tako lažje našli pot v poslovne procese podjetij, s tem pa tudi v naša življenja. Kot že ničkolikokrat v preteklosti so tehnološki preboji pomembno vplivali na podobo družb in glede na potencial slovenskih raziskovalnih institucij, lahko s podporo EIF, SID banke in HBOR preko platforme CEETT pričakujemo korenite korake naprej na tem področju.

Robert Premk
Center za prenos tehnologij in inovacij
na Institutu "Jožef Stefan"

